

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SEKCIÓ

GOLDMANN ÉS SZÉNÁSZKY kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(17604/05. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2010. november 30.

Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Goldman és Szénászk kontra Magyarország ügyben,
az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként
tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Françoise Tulkens, *elnök,*

Ireneu Cabral Barreto,

Danutė Jočienė,

Sajó András,

Nona Tsotsoria,

Kristina Pardalos,

Guido Raimondi, *bírák,*

és Françoise Elens-Passos, *a Szekció hivatalvezető-helyettese,*
tekintettel a 2005. április 23-án benyújtott fenti kérelemre,
tekintettel a 2009. szeptember 1-jén hozott részhatározatra,
tekintettel az alperes Kormány által előterjesztett észrevételekre,
valamint a kérelmezők által válaszként benyújtott észrevételekre,
2010. november 9-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően
az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (17604/05. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján két magyar állampolgár, Goldman György és Szénászk Júlia („a kérelmezők”) 2005. április 23-án terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőket Lakatos J., Szegeden praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Höltyl Lipót Kormányképviselő képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmezők különösen az ellenük lefolytatott büntetőeljárás tisztességtelen voltát és hosszát panaszolták.

4. 2009. szeptember 1-jén a Bíróság úgy határozott, hogy közli a panaszt a Kormánnyal. Arról is döntés született, hogy a kérelem érdeme és elfogadhatósága együttesen kerül elbírálásra (29. cikk 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmezők megnevezésük sorrendjében 1945-ben, illetve 1947-ben születtek és Hódmezővásárhelyen élnek.

6. 1994. augusztus 26-án büntetőeljárás indult a régész foglalkozású kérelmezők ellen, akik házastársak. 1995. július 5-én vádiratot nyújtottak be ellenük, és a kérelmezőket sikkasztás minősített esetének többrendbeli elkövetésével vádolták meg, amely bűncselekmény az adott körülmények között három évig terjedő szabadságvesztéssel volt büntethető. Az állítólagos bűncselekmények a kérelmezők által kiásott régészeti leletek elidegenítésével voltak kapcsolatosak.

7. Új eljárásra utasítást követően 1998. május 21-én a Békéscsabai Városi Bíróság bűnösnek találta a kérelmezőket az ellenük felhozott vádpontokban, és egy év szabadságvesztésre ítélte őket, melynek végrehajtását két évre felfüggesztette. 1999. január 7-én a Békés Megyei Bíróság helyben hagyta az ítéletet. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati tanácsa 2000. március 7-én helyben hagyta a jogerős ítéletet. A bíróságok okirati bizonyítékokra, szakértői véleményekre, tanúvallomásokra és a felek vallomásaira támaszkodtak, és enyhítő körülményként értékelték a bűncselekmények elkövetése óta eltelt idő hosszát. A felfüggesztés két éves időszakának lejártá után, 2001. január 7-én, a kérelmezőket mentesítették az elítélés minden jogkövetkezménye alól.

8. Ennek ellenére a kérelmezők 2001. szeptember 5-én perújítást kértek. 2002. július 9-én a másodfokú bírósággént eljáró Békés Megyei Bíróság elrendelte a perújítást.

9. Új eljárásra utasítást követően megismételt eljárásában a Gyulai Városi Bíróság két szóbeli tárgyalást tartott, és 2004. szeptember 15-én elutasította a perújítást. A bíróság okirati bizonyítékokra, több újonnan kirendelt szakértő szakvéleményére, tanúvallomásokra, valamint a terheltek vallomásaira támaszkodott. A bizonyítási eljárás fő kérdése az volt, hogy a kérelmezők által elsikkasztott tételek – azaz régészeti leletek – rendelkeztek-e kereskedelmi értékkel a sikkasztás bűncselekményének megvalósulása szempontjából.

10. A kérelmezők felmentő ítéletet kérve fellebbeztek. A Békés Megyei Bíróság 2005. január 26-án szóbeli tárgyalás tartása nélkül helyben hagyta az elsőfokú határozatot.

11. A kérelmezők felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be. 2005. június 1-jén a Legfelsőbb Bíróság érdemi vizsgálat nélkül, elfogadhatatlanság miatt elutasította a kérelmet, mivel az *ratione materiae* összeegyeztethetetlen volt a büntetőeljárásról szóló törvény releváns rendelkezéseivel.

II. RELEVÁNS HAZAI JOG

12. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (releváns időszakban hatályos szövege) kimondja:

346. §

„(3) Fellebbezésnek jogi és ténybeli okból van helye.”

351. §

„(1) A másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetőleg a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékra hivatkoztak ... és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le.”

352. §

„(1) Megalapozatlanság ... esetében a másodfokú bíróság:

a) a tényállást kiegészíti, illetőleg helyesbíti, ha a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható;

b) az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a felvett bizonyítás alapján a vádlott felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye...

(3) Az (1) bekezdés esetében a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel.”

353.§

„(2) Az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlanságának kiküszöbölése végett bizonyításnak akkor van helye, ha a megállapított tényállás nincs felderítve vagy hiányos. A bizonyítás felvételére ... tárgyalást kell kitűzni.”

360. §

„(1) A tanács elnöke az ügy érkezésétől számított harminc napon belüli határrnapra a fellebbezés elbírálására tanácsulést, nyilvános ülést vagy tárgyalást tűz ki.”

361. §

„(1) A másodfokú bíróság nyilvános ülést tart, ha a megalapozatlanság esetén a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma vagy ténybeli következtetés útján megállapítható, illetőleg ha az ügyben a büntetéskiszabási körülmények további tisztázása érdekében a vádlott meghallgatása szükséges.

(2) A másodfokú bíróság azt, akinek a meghallgatását szükségesnek tartja, nyilvános ülésre idézi ...”

362. §

„(1) A másodfokú bíróság a nyilvános ülésről értesíti az ügyészt, továbbá - ha az idézésükre nem került sor - ... a vádlottat, a védőt ...”

363. §

„(2) Bizonyítás felvételére ... tárgyalást kell kitűzni.”

370. §

„(1) A másodfokú bíróság ... az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja, megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, illetőleg a fellebbezést elutasítja.

(2) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása esetén ítélettel, egyébként végzéssel határoz.”

399. §

„(1) Ha [a perújítási indítvány elfogadhatóságának vizsgálata során] a bíróság a perújítási indítványt alaposnak találja, a perújítást elrendeli...

402. §

„(1) Ha a bíróság - a tárgyalás eredményétől függően - megállapítja, hogy a perújítás alapos, az alapügyben hozott ítéletet vagy az ítéletnek a perújítással megtámadott részét hatályon kívül helyezi, és új ítéletet hoz, ha pedig a perújítást alaptalannak találja, azt elutasítja.”

416. §

„(1) Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha:...

g) nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának a Magyar Köztársaság alávetette magát...

(3) Az (1) bekezdés g) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor is helye van, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv a nemzetközi szerződés azon rendelkezésének megsértését állapította meg, amely olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely e törvény szerint felülvizsgálattal nem, csak fellebbezéssel támadható. Az (1) bekezdés g) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak, ha a nemzetközi emberi jogi szerv az ügy ésszerű időn belül történő elbírálása követelményének megsértését állapította meg.”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. ÉS 3. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE (ELJÁRÁS TISZTESSÉGES VOLTA)

13. A kérelmezők azt panaszolták, hogy az eljárás a 6. cikk 1. és 3. bekezdését megsértve nem volt tisztességes, mivel a perújítási eljárásban a másodfokú bíróság nem tartott nyilvános tárgyalást, s mivel a bíróságok állítólag nem voltak hajlandók szóban meghallgatni a szakértőket, csak írásban benyújtott szakvéleményükre támaszkodtak. A kérelmezők a 7. és a 13. cikkekre is hivatkoztak.

A Kormány vitatta az állításokat.

14. A Bíróság úgy véli, hogy a panaszokat kizárólag az Egyezmény 6. cikke alapján kell megvizsgálni, melynek releváns része kimondja:

„1. Mindenkinnek joga van arra, hogy ügyét .... bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot ... az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően ...

3. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy ...

c) személyesen, vagy az általa választott védő segítségével védekezhessék, és ha nem állnak rendelkezésre eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendeljenek ki számára ügyvédet;

d) kérdéseket intézzon vagy intéztessen a vád tanúihoz és kiegészíthesse, a mentő tanúk megidézését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanút megidézik, illetve kihallgatják;...”

15. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben nem nyilvánvalóan alaptalan. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

16. A Kormány előterjesztette, hogy a jelen ügy perújítási szakaszában a Békés Megyei Bíróság hatásköre nagyon korlátozott volt. Nem volt feladata, hogy újból megvizsgálja az ügy összes tényét vagy, hogy teljes körűen értékelje a kérelmezők bűnösségét. A Megyei Bíróságnak a Gyulai Városi Bíróság által hozott, a perújítást elutasító végzés helyességét kellett megvizsgálnia, amely végzés maga is csak egy új bizonyíték bizonyító értékének a megállapítására korlátozódott. A kérelmezők nem voltak kitéve annak a kockázatnak, hogy új ítéletet hoznak ellenük vagy, hogy a büntetést súlyosbítják. Valójában a bíróságok az ügyet az alapeljárásban három bírósági szinten, a perújítási eljárásban pedig az elsőfokú bíróság előtt nyilvános tárgyalásokon tárgyalták meg. A perújítási eljárásban tartott

tárgyalások alapvetően egy jogkérdést érintettek, nevezetesen azt, hogy az inkább kulturális és történeti, semmint kereskedelmi értékkel bíró dolgok sikkasztás bűncselekményének tárgyát képezhetik-e. A Kormány szerint, ha a fellebbviteli bíróság csak jogkérdésekben dönt, akkor az a tény, hogy a bíróság nem hallgatta meg a kérelmezőt személyesen, vagy nem tartott nyilvános tárgyalást, nem minősül a kérelmező tisztességes eljáráshoz fűződő joga megsértésének. A jelen ügyben nem álltak fenn olyan speciális körülmények, amelyek szükségessé tették volna a kérelmezők fellebbviteli bíróság általi személyes meghallgatását, mivel szavahihetőségük, szándékaik és motívumaik nem bírtak döntő jelentőséggel az adott kérdés szempontjából. Ezért nem lehet azt állítani, hogy a perújítási eljárás során a fellebbviteli bíróság előtt lefolytatott eljárás teljes felülvizsgálatnak minősült, amire az alapeljárásbeli érdemi tárgyalásra vonatkozó szabályokkal megegyező szabályok alkalmazandók.

17. A kérelmezők általánosságban vitatták e nézeteket.

18. A Bíróság emlékeztet arra, hogy a szóbeli tárgyalás másodfokú eljárásbeli hiánya több büntető ügyben jogsértést eredményezett (ld. *Ekbatani v. Sweden*, 26 May 1988, § 25, Series A no. 134; *Kremzow v. Austria*, 21 September 1993, §§ 58–59, Series A no. 268-B; *Botten v. Norway*, 19 February 1996, § 39, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-I; *Constantinescu v. Romania*, no. 28871/95, §§ 55-56, 59-60, ECHR 2000-VIII; *Tierce and Others v. San Marino*, nos. 24954/94, 24971/94 és 24972/94, §§ 95-102, ECHR 2000-IX; *Csikós v. Hungary*, no. 37251/04, §§ 21–22, ECHR 2006-XIV (kivonatok); és *Marcos Barrios v. Spain*, no. 17122/07, §§ 32-43, 21 September 2010).

19. Igaz, a *Fejde v. Sweden* ügyben (29 October 1991, Series A no. 212-C, § 33) – a kérelmező terhére rótt cselekmény csekély súlyára és arra figyelemmel, hogy fellebbviteli szinten tilos volt az ítélet súlyosbítása – nem került megállapításra a kérelmező védelemhez fűződő jogainak a megsértése, bár a fellebbviteli bíróság nem tartott szóbeli tárgyalást.

20. A Bíróságnak azonban meggyőződése, hogy a jelen kérelem nem érinti a *Fejde* ügyben lefektetett kivételt, s hogy a jelen ügyben a másodfokú bíróságot tárgyalás tartására kötelező főszabályt kell alkalmazni. Ez a megfontolás még a szóban forgó perújítási eljárásra is igaz, mivel ennek során a bíróság ismét foglalkozott az ügy érdekével, s új bizonyítást folytatott le. A Bíróság nevezetesen azért helyezkedik erre az álláspontra, mert a kérelmezők ellen felhozott vád – sikkasztás minősített esete – kétségtől a büntetőjog kemény magjához tartozik. Továbbá, a kérelmezők számára a tét szabadságuk elvesztése volt, s a kérelmezőket valóban felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre ítélték, ami nyilvánvalóan jelentős mértékű megbélyegzéssel járt (ld. *a contrario*, *Jussila v. Finland* [GC], no. 73053/01, § 43, ECHR 2006-XIII).

21. Továbbá, mivel a kérelmezők a perújítás során még a fellebbviteli eljárásban is felmentésüket kérték, a Bíróság számára – a szóban forgó

bűncselekmény jellegére figyelemmel – a szavahihetőség fontossága is felvetődik. Különösen, mivel a Megyei Bíróság potenciálisan új következtetéseket vonhatott volna le a kérelmezők bűnösségét illetően, ha megengedte volna számukra, hogy szóbeli megállapításokat tegyenek a bűncselekmény tárgyának kereskedelmi értékéről. Összegezve, a Bíróság nincs meggyőződve arról, hogy a tárgyalás másodfokú eljárásban történt elhagyása összhangban állt a tisztességes tárgyalás követelményeivel.

22. Ezért az Egyezmény 6. cikke 3. bekezdésének (c) pontjával együtt olvasott 6. cikk 1. bekezdését megsértették. Ilyen körülmények között a Bíróság szükségtelennek tartja külön megvizsgálni a kérelmezők további, a szakértők meghallgatásával kapcsolatos állításait.

II. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE (AZ ELJÁRÁS HOSSZA)

23. A kérelmezők az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján azt is panaszolták, hogy az ellenük lefolytatott büntetőeljárás ésszerűtlenül hosszú ideig tartott.

24. A Kormány vitatta az állítást, hangsúlyozva, hogy a kérelmezők már jogorvoslatban részesültek a szóban forgó tartam egy része tekintetében, mivel az eredetileg kiszabott és 2000. március 7-én jogerősen helyben hagyott elítélő ítéletben az eljárás túlzott hossza enyhítő körülményként került értékelésre.

25. A Bíróság észrevételezi, hogy az eljárás 1994. augusztus 26-tól 2005. június 1-ig, azaz tíz évig és kilenc hónapig tartott.

26. A Bíróság megjegyzi, hogy a bíróságok a kérelmező 2000. március 7-i – alapeljárásban történt – elítéléséhez vezető eljárásban elismerték az eljárás elhúzódását. Az elhúzódást enyhítő tényezőként véve figyelembe a bíróságok relatíve enyhe szabadságvesztés büntetést szabtak ki, amelynek végrehajtását ráadásul fel is függesztették. Erre figyelemmel a Bíróság meggyőződött arról, hogy ezen, három bírósági szintet magában foglaló öt éves és hat hónapos időszak tekintetében a kérelmezők már megfelelő jogorvoslatban részesültek (ld. *Morby v. Luxembourg* (dec.), no. 27156/02, ECHR 2003-XI; *Kalmár kontra Magyarország*, 32783/03. sz., 27. bekezdés, 2006. október 3.; *Dányádi kontra Magyarország* (határozat), 10656/03. sz., 2006. július 6.; *Kovács Tamás kontra Magyarország* 67660/01. sz., 26. bekezdés, 2004. szeptember 28.; *Lie and Berntsen v. Norway* (dec.), no. 25130/94, 16 December 1999).

27. Továbbá, a Bíróság észrevételezi, hogy 2000. március 7. (amikor a Legfelsőbb Bíróság helyben hagyta a jogerős ítéletet) és 2002. július 9. (amikor a kérelmezők számára engedélyezték a perújítást) között – azaz két évig és négy hónapig – nem folyt büntetőeljárás.

28. Végül, a 2005. január 26. és június 1. közötti, a kérelmezők hiábavaló felülvizsgálati kérelmének megfelelő négy hónapos időszak által okozott késedelem a kérelmezők terhére rovandó.

29. Ezen, összesen nyolc évet és két hónapot kitevő időszakoknak a teljes hosszából történő levonását követően fennmaradó időtartam két bírósági szinten két év és hét hónap. Mivel semmilyen, a hatóságok terhére róható inaktív időszakra nem került sor, a teljes hossz a 6. cikk 1. bekezdésének céljaira nem tekinthető olyannak, mint ami túllépi az „ésszerű idő”-t. Ezzel kapcsolatban a Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmezők már 2001. január 7-én mentesültek az elítélés minden jogkövetkezménye alól, s hogy az eljárás ezen időpontot követő elhúzódása főként az általuk indított – végül sikertelen – perújítási eljárás eredménye volt. Ezért ez a panasz nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben, ezért azt az Egyezmény 35. cikke 4. bekezdésének megfelelően el kell utasítani.

III. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

30. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

31. Goldmann úr 57244 euró, Szénászký asszony pedig 67640 euró vagyoni kártérítést követelt. Továbbá fejenként 12000 euró nem vagyoni kártérítést kértek.

32. A Kormány szerint a jogsértés megállapítása megfelelő igazságos elégtételt jelent.

33. A Bíróság nem lát okozati kapcsolatot a megállapított jogsértés és az állított vagyoni kár között; ezért ezt az igényt elutasítja. Úgy véli azonban, hogy a kérelmezők nem vagyoni kárt szenvedtek. Ezért méltányossági alapon a Bíróság fejenként 6400 eurót ítél meg számukra ilyen címen. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy ha – mint a jelen ügyben – a bíróság valamely egyént olyan eljárásban ítél el, amely nem felel meg a tisztességesség egyezménybeli követelményének, akkor a kérelemre elrendelt perújítás, illetve felülvizsgálat elvileg megfelelő módja a jogsértés orvoslásának (ld. *mutatis mutandis*, *Öcalan v. Turkey* [GC], no. 46221/99, §§ 207-210, ECHR 2005-IV).

B. Költségek és kiadások

34. A kérelmezők nem terjesztettek elő költségekkel kapcsolatos igényt.

C. Késedelmi kamat

35. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Az eljárás tisztességtelen voltával kapcsolatos panaszt elfogadhatóvá, a kérelem többi részét elfogadhatatlanná *nyilvánítja*;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikke 3. bekezdésének (c) pontjával együtt olvasott 6. cikk 1. bekezdését megsértették;
3. *Megállapítja*:
  - (a) hogy az alperes államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmezők számára nem vagyoni kár tekintetében fejenként 6400 (hatezer-négyszáz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét kell kifizetnie nemzeti valutában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával;
  - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.
4. A kérelmezők igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényeit *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2010. november 30-án, a Bíróság eljárási szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Françoise Elens-Passos
hivatalvezető-helyettes

Françoise Tulkens
elnök